Aqualutra

Zakaj in kako so se vidre slikale

POROČILO
PROJEKTA
LIFE04NAT/SI/000234
ZA JAVNOST

O vidri smo doslej vedeli bore malo. Skrivnostna je in previdna, a zvedava, kot je pač značilno za kune. Spretna in igriva, skoraj breztežna, ko se zvijaje poganja skozi vodo. Neusmiljena in bliskovito hitra, ko zgrabi, kar se je namenila ujeti. Neustrašna in domala nepremagljiva, ko brani mladiče. Čeprav ubira ustaljene obvodne poti, jo dočakajo le najbolj vztrajni. Marsikoga pa preseneti naključno, ko se tega najmanj nadeja. Nič čudnega torej, če se ponekod med ljudstvom pojavlja kot povodni mož, jezerska vila, rusalka, celo Nessie ali podobna lokalna »povodna« legenda. V projektu LIFE-NATURA smo želeli odstreti nekaj tančic z vidrinega življenja.

VSEBINA

1 **Od železne ceste do projekta LIFE**
2 **Kaj smo želeli s projektom**
3 **Kaj se je dogajalo štiri leta in pol**
4 **Kaj smo dosegli in se naučili**
5 **Kaj se je za vselej spremenilo**
6 **Prispevek k ohranjanju narave in Naturi 2000**
7 **Kaj nam sporoča povodni mož**

Mala Krka pod Križevci

1

Od železne ceste do projekta LIFE

Od leta 1999 do 2004 je Inštitut LUTRA za Slovenske železnice opravljal monitoring vidre *(Lutra lutra)* in z njo povezanih vodnih ekosistemov v času gradnje in kasneje obratovanja železniške proge Puconci – Hodoš – državna meja. Ko je postalo jasno, da je železnica z grobimi premostitvami glavnih vodnih žil močno prizadela vidrin življenjski prostor na območju, ki je skrivalo vse potrebne naravne vrednote za razglasitev območja Natura 2000, se je začela zgodba o vidri in Goričkem. Najprej nismo vedeli drugega kot to, da vidra precej pogosto prihaja po Peskovskem in Mačkovskem potoku, najraje pa se zadržuje na Hodoškem jezeru. Tu in tam smo v vaški gostilni zaznali kakšno govorico, da so izginile ribe iz ribnika ali da je kdo pred leti povozil vidro. Da bi jo kdo videl? Zelo redko. Lovci so povedali, da je rada zahajala na star mlin na Krki, da sta bili včasih dve, ki sta se igrali in podili pod starimi jelšami, potem pa so mlin obnovili in vidri sta izginili skupaj z vodo …

Hodoški duh, ki ga je upodobil slikar Ueli Iff.

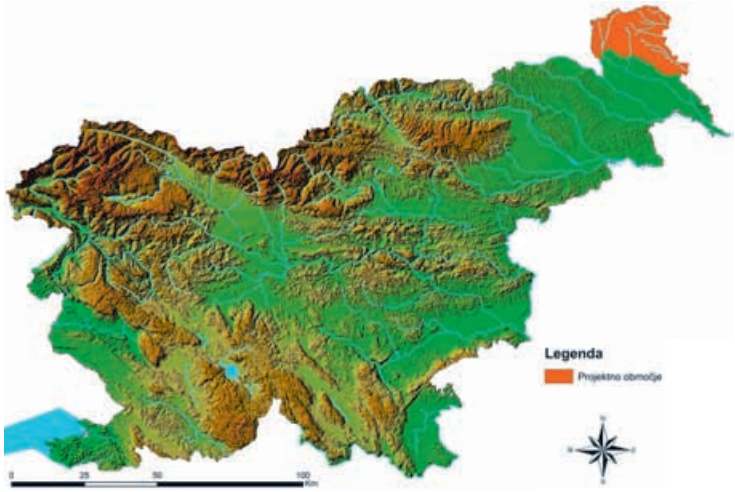

Železnica na Goričko ni pripeljala le razvoja…

Pet let pozneje, ob zaključku projekta LIFE, vrednega čez milijon evrov, ki ga je potrdila Evropska komisija, vemo o vidrah na Goričkem mnogo več. Najpomembneje pa je, da o vidrah vedo veliko več tudi domačini, predvsem mladi ljudje in tisti, ki sprejemajo pomembne odločitve. Vidra kraljuje v občinskem grbu in zastavi občine Gornji Petrovci, v dolini Male Krke, pod Križevci, pa stoji Vidrin center AQUALUTRA, kjer lahko obiskovalci Krajinskega parka Goričko izvedo vse o vidrah. Goričko, prej najbolj odmaknjena in slabo poznana slovenska pokrajina, je postalo znano kot »vidrina deželа«, ki jo vse raje obiskujejo tuji pa tudi domači izletniki. O tej deželi in kraljici voda je bil posnet dokumentarni film, o tem so pisali številni časopisi.

Hodoško jezero pod Dolenci

Kaj smo želeli s projektom

Vidra je kraljica voda, krovna vrsta sladkovodnih ekosistemov pri nas. S svojo značilno karizmatično podobo ima pomembno sporočilno vlogo pri spodbujanju ozaveščenosti različnih skupin javnosti za ohranjanje rek, potokov, jezer in življenjskega okolja v najširšem pomenu.

Evrazijsko vidro (*Lutra lutra*) kot ogroženo vrsto navajata Bernska konvencija (Seznam II) in Habitatna direktiva (The Council Directive 92/43/EEC, Dodatek II in Dodatek IV), zato je tudi Slovenija kot članica EU obvezana varovati vrsto in ji zagotavljati ugodne habitatne razmere.

V projektu smo želeli zagotoviti prav to: ohraniti vitalno populacijo vrste *Lutra lutra* na območju Krajinskega parka Goričko z obnovo njenih habitatov na najbolj kritičnih mestih in vzdrževanjem vodnih ekosistemov v ugodnem stanju. Ker smo predvidevali, da si Goričko vidrino populacijo deli z Gradiščansko v Avstriji ter območjem Zalske županije na Madžarskem, smo skušali izboljšati povezanost prekmejnih migracijskih koridorjev na območju trilateralnega parka Goričko – Őrszeg – Raab (Slovenija – Madžarska – Avstrija). Obnova vidrinih habitatov pa bo koristila tudi drugim vodnim in obvodnim vrstam, med katerimi so številne pomembne kot vidrin plen; posebno pozornost smo namenili ogroženim in redkim.

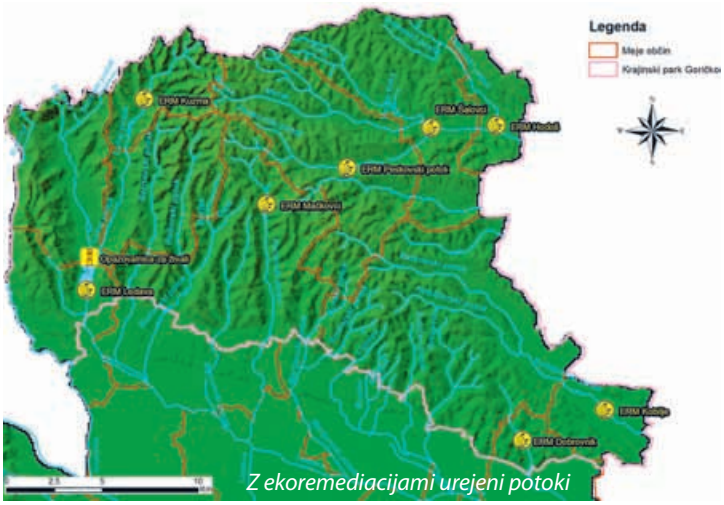

Z ekoremediacijami urejeni potoki

Vidre so skrivnostne živali in hkrati redka vrsta, mi pa smo želeli odkriti čim več skrivnosti vidrine populacije na Goričkem. Sodobne raziskovalne metode, kot je spremljanje z radijskimi oddajniki, so lahko za takšne živali nevarne. Zato smo se odločili za kombinacijo različnih nenasilnih metod monitoringa. Zanimala nas je približna številčnost populacije, spolna in starostna sestava, predvsem pa smo želeli odkriti poti, ki jih živali največ uporabljajo.

Najpomembnejši cilji, ki smo si jih zastavili, pa so bili ozaveščevalni in izobraževalni. Namenjeni so različnim ciljnim skupinam, od šolarjev, lovcev in drugih lokalnih skupin javnosti do strokovne javnosti, pa tudi organiziranim in posameznim obiskovalcem. Sporočanju teh vsebin je namenjen center za ohranjanje vidre z neposredno okolico, kjer ob Mali Krki teče tudi učna pot. Tu se dejavnosti s koncem projekta šele začenjajo.

Vidre smo »lovili« v fotopasti - avtomatske kamere, nameščene pod mostovi

Maketa vidrinega centra: tloris je zasnovan v obliki vidrine tačke

Po vidrini sledi

»Ali me bo počakala pod mostom ali pa... ?«

Kaj se je dogajalo štiri leta in pol

Projekt LIFE je obsegal 43 posameznih akcij s podakcijami. Ena osrednjih nalog je bila podroben pregled vidrine razširjenosti na Goričkem, ob tem pa smo še ugotavljali kakovost njenih habitatov (analiza fizikalnih in kemijskih parametrov vode, razširjenosti nekaterih plenskih vrst); hkrati smo evidentirali »črne« točke na prometnicah, kjer so ji grozile največje nevarnosti; z akcijskim načrtom za celotno območje smo skušali te točke v največji meri odpraviti ali nanje vsaj opozoriti. Prilagodili smo nekatere mostove in podhode, po Goričkem stojijo posebni prometni znaki, ki opozarjajo na vidro. Na nekaterih potokih v posameznih občinah smo z ekoremediacijami izboljšali lastnosti vodotoka ali zasadili obrežja na odsekih, kjer jih je neposredno ali posredno prizadela gradnja železniške proge. Hkrati smo krajanom in obiskovalcem pokazali, kako s posnemanjem naravnih procesov popravljamo napake nepremišljenih posegov v preteklosti.

Najbolj zanimiv, čeprav pogosto tudi najbolj naporen del projekta pa je bilo ***spremljanje vider*** (monitoring) na različne načine: po znani in uveljavljeni metodi smo iskali sledi in pobirali iztrebke na mestih, ki so si jih vidre izbrale za markiranje. Vidre pozimi ne spijo, temveč zelo dejavno tekajo naokrog in označujejo svoje teritorije – takrat se namreč ženijo in v snegu jih najlažje sledimo. Mraz jih prav nič ne ovira, saj so z nepremočljivim kožuhom izvr-

Rastlinska čistilna naprava na Ledavi se zarašča.

stno zavarovane. Čisto drugače je bilo nam, ko se je pod nogami udrl tanek led na potoku …

Najbolj prikladna mesta (pod mostovi) smo opremili z avtomatskimi kamerami, povezanimi z infrardečim senzorjem in vestno spremljali stanje voda … Kljub temu smo eno fotopast izgubili v naraslem Peskovskem potoku, drugo pa so nam odnesli zmikavti.

Kako smo se razveselili prve vidre na posnetku iz Peskovskega potoka! Potem so prišle nove in nove: sledili smo materi, ki je vodila tri mladiče, opazovali druženje v pare pozimi in skušali sestaviti vidrino zgodbo. Slikat pa so se prišle tudi druge živali: jazbeci, srne, lisice, dihurji, ježi, celo črna štorklja! Največ je bilo seveda mačk in psov.

Pozimi smo iz najbolj svežih iztrebkov pobirali vzorce za genetsko analizo DNA, ki so jo opravili v laboratoriju na Oddelku za zootehniko Biotehniške fakultete. Tako smo se spoznali z Božekom in Cvetko, ki sta obvladovala vse Goričko, pa z Jagodo, ki je verjetno teta od Lili in Zlatka, ta dva pa sta bratec in sestrica; Božek ima tudi brata Reneja in sorodnico Katko … V dobrih treh letih smo jih zabeležili 30.

Bili pa so tudi žalostni dogodki. Lovci so nam predali vidrina mladička, ki so ju našli mrtva v bližini Ledavskega jezera. Z avtopsijo smo ugotovili, da ju je umoril večji pes. Ker smo v prvem projektnem letu našli dva povožena mladiča tudi v Mačkovcih, je goričška populacija v zadnjih letih utrpela kar precejšnje izgube.

Največji dogodek v obdobju projekta LIFE AQUALUTRA je bila organizacija ***Evropske konference o evrazijski vidri***

Vstavljanje lesenega praga na Peskovskem potoku

Oblikovanje zajede z lesenimi piloti

2008, evropskega delovnega srečanja Skupine specialistov za vidro pri Komisiji za ohranjanje vrst Mednarodne zveze za varstvo narave (IUCN/Species Survival Commission/Otter Specialist Group), na katero je prišlo več kot 60 udeležencev iz več kot 20 evropskih držav. Konferenco EOW-08, ki je oktobra 2008 ves teden potekala v Moravskih Toplicah, smo s spremljajočimi dogodki razširili kar v »mesec vidre«. Pripravili smo razstavo o ***Vidri, kraljici voda***, jo odprli na gradu Grad na Goričkem v okviru evropske konference, nato pa je čez poletje gostovala v Tehniškem muzeju Slovenije, v gradu Bistra pri Vrhniki. Poleg vsebinsko in slikovno bogatih panojev si je mogoče ogledati tudi preparate vider in njenega sorodstva; vse razstavljene živali, razen dveh vidrinih mladičev, so končale kot žrtve avtomobilskih nesreč, kar je nazorno opozorilo voznikom, naj upoštevajo tudi živali kot neprostovoljne udeležence v prometu. Z otvoritvijo vidrinega centra na Goričkem se je razstava vrnila na Goričko, kjer bo nadaljevala svoje poslanstvo.

Kaj smo dosegli in se naučili

Največji uspeh obsežnega projekta LIFE, ki bo hkrati omogočil tudi trajnost projekta, je Vidrin informacijski center AQUALUTRA z učno potjo v dolino Male Krke pod Križevci v občini Gornji Petrovci. Center je namenjen različnim obiskovalcem, predvsem organiziranim skupinam, ozaveščevalnim in izobraževalnim dejavnostim pa tudi raziskovanju. Uspeh ohranjanja populacij ogroženih živali je namreč najbolj odvisen od tega, koliko ljudje vedo o teh živalih in njihovih potrebah in koliko so pripravljeni zmanjšati svoje ravnanje in razvade v korist živali. Vidre, denimo, ne moremo ohranjati, če hkrati ne poskrbimo za njen življenjski prostor – reke, potoke, jezera in močvirja. Hkrati izboljšamo razmere tudi drugim živalskim in rastlinskim vrstam, ki žive ob in v vodah, ne nazadnje tudi sebi.

Vidre žive v večini tekočih in stoječih voda na Goričkem, tudi presenetljivo majhnih potokih. Posnetki iz fotopasti so dokaz, da glavni habitatni koridor, ki je vse leto »zaseden« z vidrami, poteka po Mačkovskem in Peskovskem potoku ter se nadaljuje po Krki na Madžarsko. V fotopasti so se ujele odrasle vidre pa tudi mladiči; najbolj nepričakovan je spomladanski »ulov« treh mladičev, starih nekaj mesecev, ki jih spremlja mati. Poleg vider pa smo posneli tudi več kot 30 različnih vrst živali, če ne štejemo domačih mačk in psov. Najpogostejše so bile vsekakor miške, ki so nam »uničile« 36 % posnetkov. Kamere so nam pomagale spoznati novo nevarnost za vidre, ki se je nismo zavedali: to so psi, ki jih lastniki ponoči spuščajo, da prosto tekajo naokrog in s tem ogrožajo divje živali.

Število prometnih nesreč z vidrami bodo poskušali znižati novi prometni znaki, ki opozarjajo, kje lahko naletimo na vidro, ki prečka cesto. Če se kljub temu zgodi nesreča, je temu namenjena posebna telefonska številka, »VIDRAFONE«.

Novo polico so vidre hitro sprejele in jo označile.

Analiza genetskega materiala (DNA) iz vidrinih iztrebkov je – kljub težavam v laboratoriju z ločevanjem genetskih komponent vidre od genetskega materiala njenega plena – dala zanimive rezultate o vidrini populaciji. Čeprav ne moremo z gotovostjo trditi, da je na fotografiji ravno Božek ali Krasna ali druga vidra, katere DNA smo izolirali,

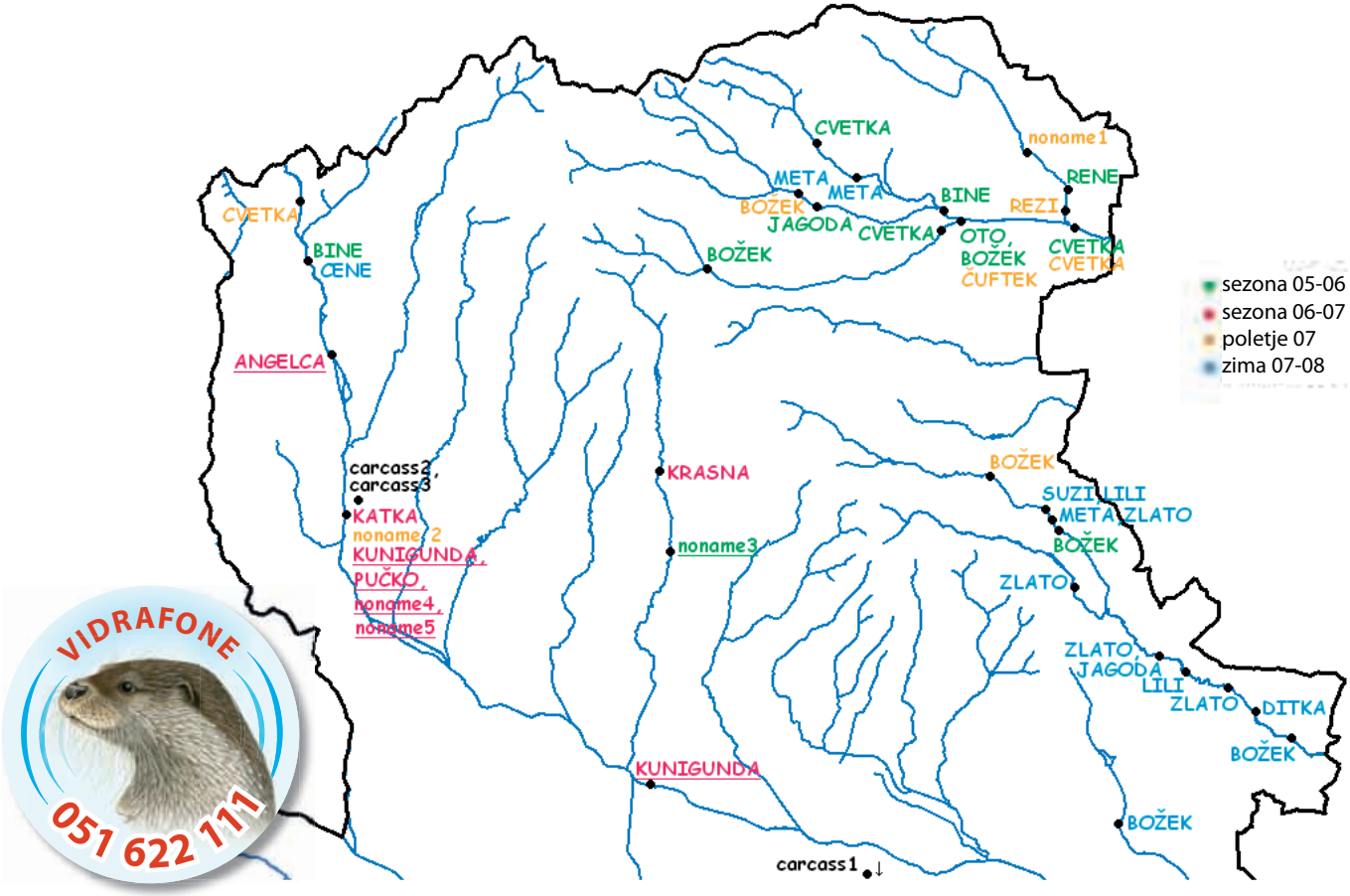

Geografska razporeditev genotipov vider, ki smo jih spremljali v projektu LIFE

Ob ribniku smo postavili električno ograjo.

Evropska konferenca o vidri – tudi ob Muri.

smo se temu vendarle približali. Vemo, da je na Goričkem v zadnjih štirih letih živelo vsaj 30 vider in da je bilo med njimi 18 samic in 16 samcev. V največ primerih, kar devetkrat, smo registrirali Božeka, ki je bil nedvomno dominanten samec, saj je obvladoval domala vse Goričko. Zagotovo goričke vidre komunicirajo tudi prek meja, predvsem na Madžarsko, od koder se iz Mure in Ledave populacija napaja in nadomešča izgube. – Vemo pa tudi, da še marsičesa ne vemo in bo potrebno še precej raziskovalnega dela, da bomo do potankosti spoznali vidre na Goričkem in drugod po Sloveniji.

Raziskovanje vidrine populacije pa je prispevalo tudi k boljšemu poznavanju nekaterih drugih živalskih vrst, predvsem tistih, ki so pomembne plenske vrste. Po analizi iztrebkov sodeč vidra obožuje potočne rake, zato smo jim namenili največjo pozornost in preiskali domala vse goričke potoke. V lesenih vršah so se znašli izključno raki jelševci, presenečeni pa smo bili nad njihovo razširjenostjo, saj smo jih našli v vseh potokih, razen v enem ali dveh najslabše kakovosti. Očitno so si po hudih epidemijah glivične bolezni (račje kuge) opomogli in se vsaj v potokih ponovno razširili. Tujerodne vrste rakov, nevarne predvsem zaradi prenašanja bolezni, do goričkih potokov še niso prodrle.

Pri ekoremediacijah na potokih smo se zgledovali po naravi in se od nje učili. Iz vrbovih popletov, ki smo jih uporabili za utrjevanje brežin v potokih, že rastejo mlade vrbe, na obrežjih so se ukoreninile črne jelše, tolmune so naselile mladice ribjih vrst, mlako urhi in žabe; številni kačji pastirji različnih vrst se spreletavajo po obnovljenem potoku. Vidra je nemudoma označila pripravljene police pod mostom. Pomembno je, da se je tudi ekipa delavcev občine Gornji Petrovci izurila za obnovitvena dela po naravnih metodah, da so svoje spretnosti pokazali tudi drugim občinskim delavcem na območju parka. Po koncu projekta navdušeno čakajo na nove izzive, nove naloge. Zdaj drugače gledajo na domače potoke in jezera.

Vidra pa je na Goričkem odkrila tudi ribnike, nad čemer lastniki niso preveč navdušeni. V dogovoru z lastnikoma ribnikov v Križevcih smo dva ribnika ogradili z električno varovalno ograjo, ki zanesljivo varuje ribe pred nepovabljenim gostom. Največji je ostal dostopen – da vidra ne bo lačna. Ograje si lahko ribogojci in ljubiteljski rejci rib ogledajo le streljaj od največjega domačega kostanja v Sloveniji, ki raste na Tetajnem bregu v Križevcih. Zloženka ***Vidra v ribniku*** bo lastnikom ribnikov in ribogojnic pokazala pravo pot do zavarovanja objektov pred plenilcem.

Ob koncu projekta smo primerjali rezultate različnih metod spremljanja vidre in sestavili še najbolj zapleteno nalogo: strokovne smernice za upravljanje s populacijo vidre na območju Natura 2000 Goričko in sosednjih zavarovanih območij v trideželnem parku Örség – Raab – Goričko. Kako ravnati in kaj upoštevati, da bo populacija ostala vitalna, strnjena in bo lahko nemoteno komunicirala čez meje.

Opozorilni prometni znak za vidro na cesti

Razstavo o vidri smo prvič odprli na gradu Grad na Goričkem.

Kaj se je za vselej spremenilo

Projekt je sklenila slovesna otvoritev centra AQUALUTRA na občinski praznik, na kateri smo občino Gornji Petrovci razglasili za vidri prijazno občino. Vidrin center z informativnimi, izobraževalnimi in ozaveščevalnimi dejavnostmi bo z najsodobnejšimi metodami interpretacije narave posredoval rezultate projekta različnim ciljnim skupinam javnosti in prenašal strokovna spoznanja v resnično življenje. Samotna dolina Male Krke bo odslej tudi učilnica v naravi, kjer bodo obiskovalci spoznavali naravne vrednote območja Natura 2000 na Goričkem in skrivnosti vidrinega življenja. Verjamemo, da se bodo radi vračali.

Namesto nekdanjega odlagališča smeti je ob športnem centru Križevci ...

Čeprav zemlja na gričevnatem svetu Goričkega ni posebno plodna, je kmetijstvo prevladujoča dejavnost prebivalstva; ekstenzivno poljedelstvo je razširjeno po dnu širših dolin, pobočja pa prekrivajo tradicionalni vinogradi in sadovnjaki. Na osrednjem in vzhodnem Goričkem je odseljevanje populacije še vsakdanjost, posledica pa je vse več zapuščenih kmečkih posesti in zaraščanje obdelovalnih površin z gozdom. Mladi, izobraženi ljudje se odseljujejo, na majhnih kmetijah ostajajo ostareli kmetje, ki vse teže obdelujejo zemljo. Opuščene tradicionalne kmetije v zadnjem času postajajo tržno zanimive, toda zvečine le za prekupčevalce, ki jih prodajajo tujcem za počitniške posesti. Tako nastaja le malo novih delovnih mest in le malokdo vidi razvoj Goričkega kot obetavno priložnost za ohranjanje narave in zmeren sonaravni turizem.

Projekt LIFE-NATURA za ohranjanje vidre je že ponudil priložnost za zaposlitev dvema diplomiranima biologoma iz vzhodne slovenske regije in rešil tri primere brezposelnosti. Center AQUALUTRA, ki je nastal v okviru projekta, bo potreboval vsaj eno novo delovno mesto; če bo uspešno razvil svoje potenciale in osvojil prosto tržno nišo na področju izobraževanja, ozaveščanja in razvoja sonaravnega turizma, bo potrebnih še več.

Projekt AQUALUTRA ni prinesel sprememb le ohranjanju vidre. Ekonomsko najbolj podhranjeni regiji v Sloveniji, ki pa se ponaša s številnimi naravnimi vrednotami, prinaša nove razvojne priložnosti. V sodelovanju s potencialnimi

... zdaj vodni habitat, mlaka, kjer uživajo urhi in žabe.

lokalnimi ponudniki gostinskih in prenočitvenih zmogljivosti (turistične kmetije in manjše gostilne) bomo skušali razširiti turistične zmogljivosti do znosne meje trajnostnega turizma, obogatiti ponudbo za domače in tuje obiskovalce in jih čim dlje zadržati na Goričkem. Novi načrti bodo zahtevali tudi nove delovne moči različnih izobrazbenih profilov, od strokovnjakov naravoslovnih znanosti in visoko izobraženih turističnih delavcev do različnih samozaposlitvenih programov na izletniških kmetijah, izdelovanja tradicionalnih domačih izdelkov in prodaje domačih pridelkov z blagovno znamko »AQUALUTRA« – pridelano v deželi vider. Poslovni načrt je pripravljen, potrebna je le skupna volja za uresničitev samo navidezno nedosegljivih želja.

Od zloženega lesa domačega rdečega bora…

…do lesenega vidrinega centra AQUALUTRA pod Križevci

Prispevek k ohranjanju narave in Naturi 2000

Projekt je bil naravnan k izboljšanju strokovnega in splošnega védenja o populaciji vidre, njeni razširjenosti na Goričkem in komunikaciji prek meja Slovenije, veliko pa smo izvedeli tudi o vzrokih ogroženosti. Poleg konkretnih varstvenih ciljev na območju, ki je del evropskega ekološkega omrežja Natura 2000, je imel projekt predvsem informativno-ozaveščevalno poslanstvo, ki ga je uresničil z različnimi publikacijami, prispevki, srečanji in delavnicami. V vsaki partnerski občini na Goričkem smo na podlagi analiz vode, vidrinega habitata in drugih dejavnikov izbrali kritično mesto in ga »popravili« s sonaravno ureditvijo (ekoremediacijo). Renaturacija vodotoka sredi vasi na eni strani prispeva k obnovi vidrinega habitata, na drugi pa k ozaveščanju lokalnega prebivalstva in obiskovalcev krajinskega parka Goričko. Prav zato smo lokacije na vodotokih izbrali na vidnih in dostopnih mestih. Delovna ekipa na terenu je bila praviloma lokalna, za izvajalce smo pripravili tudi posebno izobraževalno delavnico.

Vidra je po javnomnenjski raziskavi Srednje ekonomske šole iz Murske Sobote (2006) daleč najbolj prepoznavna vrsta s seznama Natura 2000 v Prekmurju. Podobno smo ugotovili tudi v raziskavi v okviru projekta LIFE. Ko njeno vlogo v sladkovodnem ekosistemu povežemo s skrbjo za čiste vode, pod vidrino krovno znamko prepletemo dva pomembna evropska varstvena dokumenta: Habitatno smernico, ki zapoveduje ohranjanje vrst in njihovih habitatov, in Okvirno vodno smernico, ki zahteva dobro stanje vseh voda do leta 2015.

Najvidnejši dosežek projekta, Center AQUALUTRA, nadaljuje poslanstvo projekta tudi po končanem projektu. Po vnaprejšnjih dogovorih bo sprejemal skupine obiskovalcev, prirejal predavanja in vodene obiske vidrinih poti ter posebej opazovanj vidre v naravi. Njegova dejavnost se dobro ujema s cilji Krajinskega parka Goričko in splošnimi cilji varstva narave; ponujala bo tudi priložnost osnovnim in srednjim šolam za izvedbo tematskega naravoslovnega dneva, fakultetam in študentskim organizacijam pa izvedbo terenskih vaj in strokovnih ekskurzij.

Udeleženci Evropske konference o vidri ob Ledavskem jezeru

Ker smo pri gradnji centra uporabili okolju najmanj škodljive in čim bolj naravne materiale z najboljšimi izolacijskimi lastnostmi (les, slama, ilovica), bo center ob izpolnjevanju vzgojno-izobraževalnih nalog za organizirane skupine obiskovalcev in podpori raziskovalnim nalogam hkrati demonstriral varčno rabo energije in razumno ravnanje z vodo (deževnica za sanitarno vodo, rastlinska čistilna naprava za čiščenje odpadnih vod). Tako bodo obiskovalci dobili tudi poduk iz trajnostnega ravnanja z naravnimi viri in odgovornega odnosa do narave, od katere smo odvisni vsi.

Podobnemu poduku pa se ne bodo mogli izogniti tudi odgovorni na ministrstvih, upravljavci voda in izvajalci del. Raziskava vidrine populacije na Goričkem je namreč potrdila logična predvidevanja, da vidre komunicirajo po potokih, ki se z grebenov razvodnice stekajo v Ledavo, nekdaj značilno zeleno in vijugavo nižinsko reko

Ostanki rakov v vidrinem iztrebku

Ujet potočni rak

prekmurske ravnice. Današnja Ledava pod akumulacijskim jezerom Krašči spominja na kanal, v katerem komaj životarijo skromni ostanki nekdanjega biodiverzitetnega bogastva. Posledice napačnih posegov iz polpretekle zgodovine bo zelo težko in drago popravljati, vendar se temu ne bo več mogoče dolgo izogibati, saj zavarovanim živalskih vrstam ne smemo kratiti kakovosti njihovega življenjskega prostora.

Za finančno in organizacijsko podporo delovanja centra AQUALUTRA bo skrbela fundacija z istim imenom, ki nastaja v sodelovanju s partnerji projekta in strateškimi partnerji iz lokalnega gospodarstva. Poslovni načrt zanjo je pripravila skupina študentov Ekonomske fakultete iz Ljubljane.

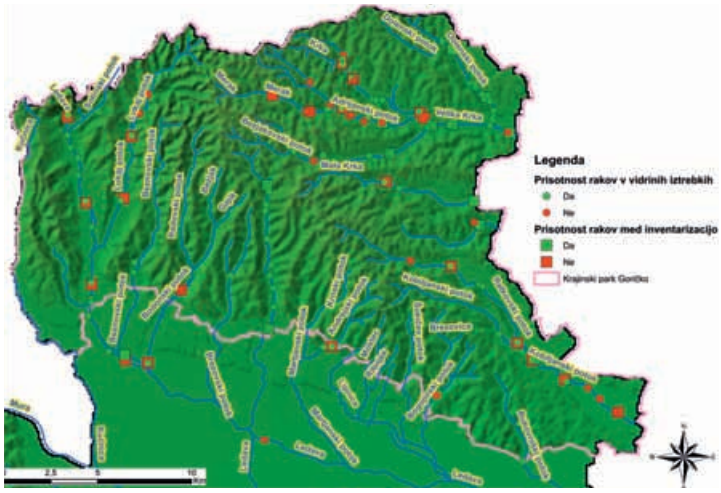

Prisotnost rakov v vidrinih iztrebkih in med inventarizacijo

Kaj nam sporoča povodni mož

Vidra je nadvse uspešna živalska vrsta, ko jo presojamo z merili evolucije. Preživela je tisočletni masaker in kljubovala različnim lovnim iznajdbam. Kljub prepričanju, ki je vladalo v začetni evforiji evropskih naravovarstvenih prizadevanj, da v reguliranih in osiromašenih vodotokih ne preživi, se je izkazala za mnogo bolj prilagodljivo. Toda vloga vrhunskega plenilca ji v bližini človeške civilizacije prinaša nove nevarnosti v obliki obremenitev voda z različnimi strupenimi, nerazgradljivimi, kancerogenimi in drugače škodljivimi snovmi, ki se kopičijo po prehranskem spletu navzgor. Volk lisico, lisica mačko, mačka

Vidra - zver ali povodni mož?

miško, miš pšeničko … Vidra je nemalokrat zadnja. V njenih organih pa koncentracija škodljivih snovi lahko povzroči trajne spremembe, zastrupitve, neplodnost … Od vrhunskega plenilca do človeka ni daleč.

V Evropi se vidra vrača. Spremljanja njenih populacij v različnih državah kažejo, da naseljuje nekdanje habitate hi-

treje, kot smo pričakovali, če le poskrbimo za izboljšanje razmer v vodnem okolju. Vrača se s prikupnim obrazom karizmatične evropske vrste in nam pripoveduje zgodbo o ohranjenih rekah, o čistih potokih, v katerih žive zdrave ribe, žabe, raki, školjke in kačji pastirji. Pripoveduje zgodbo o evropskem ekološkem omrežju Natura 2000, s katerim si kupujemo odpustke za pretekle grehe, o dobrem stanju voda, ki smo ga že kdaj zapravili in ga moramo po evropski okvirni vodni smernici obnoviti do leta 2015. Bomo končno prisluhnili povodnemu možu?

Delavnice z najmlajšimi v gozdu in ob jezeru

Na Goričkon

KDO JE BIL KDO V PROJEKTU LIFE AQUALUTRA

Poročilo za širšo javnost

Ohranjanje populacije vidre (Lutra lutra) na Goričkem – 1. faza
Conservation of Otter Population (Lutra lutra) in Goričko - Phase 1

LIFE04NAT/SI/000234 AQUALUTRA

Podatki o projektu

Prijavitelj	Občina Gornji Petrovci Gornji Petrovci 31d, 9203 Gornji Petrovci
Vodja projekta	Bojan Prosič
Kontakti	Tel.: +386 (0)2 5569000, Faks: +386 (0)2 5569001, e-pošta: obcina.gpetrovci@siol.net
Strokovni koordinator	Marjana Hönigsfeld Adamič LUTRA, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine Pot ilegalcev 17, 1210 Ljubljana Pisarna: Opekarska 11, 1000 Ljubljana *OE LUTRA PANNONICA*, Gornji Petrovci 92A
Kontakti	Tel.: +386 (0)2 5569108, Faks: +386 (0)2 5569109, e-pošta: info.lutra@si www.lutra.si
Spletna stran projekta in Vidrinega centra AQUALUTRA	www.aqualutra.si
Sredstva	Skupna vrednost projekta: 1.050.780 €
Delež Evropske komisije:	456.243,50 € (43,42 %)
Delež MOP:	302.291 € (28,77 %)
Partnerji	LUTRA, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine Limnos, d. o. o., Podjetje za aplikativno ekologijo Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, Odd. za zootehniko Občina Dobrovnik Občina Kobilje Občina Puconci Občina Kuzma Občina Rogašovci Občina Moravske Toplice Občina Cankova Grand, d. o. o., videoprodukcija
Sofinancerji	Ministrstvo za okolje in prostor RS Javna agencija za železniški promet RS
Trajanje	1. nov. 2004 do 30. april. 2009

Spomini na Evropsko konferenco o vidri 2008

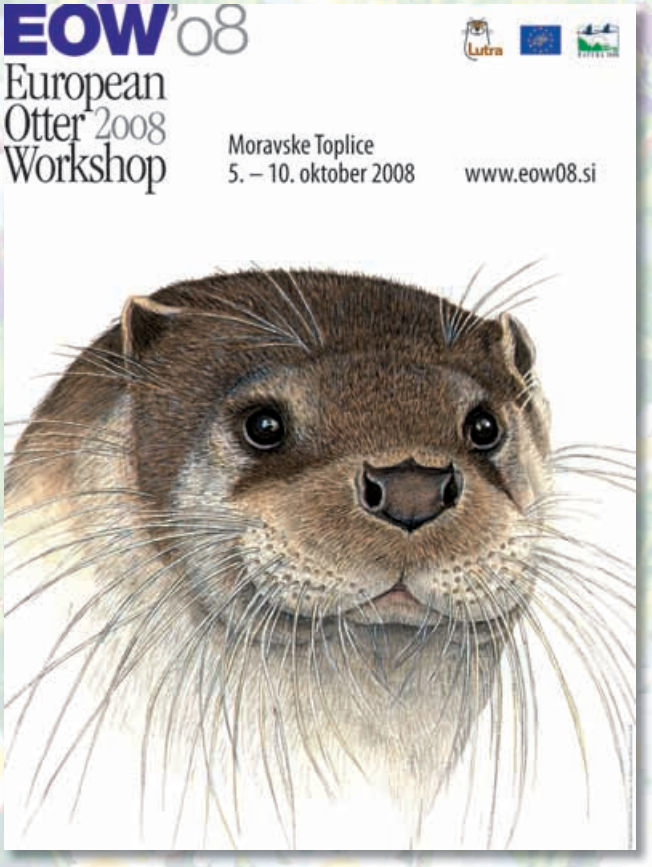

OBČINA GORNJI PETROVCI

Lutra Inštitut za ohranjanje naravne dediščine

Univerza v Ljubljani Biotehniška fakulteta Oddelek za zootehniko

LIMNOS

Grand videoprodukcija

OBČINA KUZMA

OBČINA CANKOVA

OBČINA ROGAŠOVCI

OBČINA PUCONCI

OBČINA MORAVSKE TOPLICE

OBČINA DOBROVNIK DOBRONAK

OBČINA KOBILJE

Poročilo za javnost projekta LIFE Ohranjanje populacije vidre (Lutra lutra) na Goričkem, faza 1 je pripravila projektna skupina Inštituta LUTRA, vodilnega partnerja pri izvedbi projekta; zanj: Marjana Hönigsfeld Adamič. Besedilo: Marjana Hönigsfeld Adamič / fotografije: arhiv projekta LIFE, arhiv Inštituta LUTRA, Hrvoje Oršanič, Ivan Merljak / ilustracije: Ueli Iff / grafično oblikovanje in tisk: Atelje za črko in sliko. Sofinancirano s pomočjo finančnega instrumenta za okolje Evropske skupnosti – LIFE.